Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 11 (57) Warszawa, 12 marca 1938 r. Rok III

TREŚĆ: str.

Księgowanie zaginięcia i kradzieży towarów . . . . 161—162
Orzecznictwo w przedmiocie księgowości: bilans otwarcia. . . . 163
Orzecznictwo w sprawach umów o pracę i ubezpieczeń społecznych: komisjonerzy jako pracownicy 164
Okólniki: w sprawie obowiązku w podatku od lokali, przypadających od żydowskich łaźni rytualnych; — o poborze podatku gruntowego przez gminy . . . . 168—172
Ustawy, rozporządzenia i zarządzenia . . . . 172—173
Kalendarz podatkowy . . . . 173—174
Poradnia . . . . 174—175

KSIĘGOWANIE ZAGINIĘCIA I KRADZIEŻY TOWARÓW *)

(głosy w dyskusji)

Rachunek Strat i Zysków jest rachunkiem czysto wynikowym i księgowanie towaru zaginionego, kradzionego lub spalonego bezpośrednio z Rku Towarów na RkS trat i Zysków nie jest słuszne, tym bardziej, że, jak sam p. Langfus twierdzi, może nastąpić odzyskanie towaru albo odszkodowanie całkowite lub częściowe. Ale nawet w wypadku całkowitej straty należy wprowadzić rk pośredni jak rk „kradzieży“, „pożaru“ lub towaru zaginionego“, w których zamiast właściwego odbiorcy występuje „złodziej“, „ogień“ lub „wypadek“. Słusznym więc jest przepro-

*) Z powodu artykułu pod tym tytułem I. Langfusa w OBP nr 2 rb. str. 17.

wadzić omawiane zaszłości przez taki właśnie rk, a nie księgować bezpośrednio na Rku Strat i Zysków. Dopiero po wyświetleniu sprawy wynik ostateczny należy przenieść na Rk Strat i Zysków.

Ten sposób księgowania jest o wiele przejrzystszy, gdyż z pozycji „kradzież“ na Rku Strat i Zysków jest dla każdego jasne, że strata powstała na kradzieży. A jasność i przejrzystość w księgowaniu są postulatami księgowości.

M. Kleczewski
Łódź

* * *

Przyznając na ogół słuszność wywodom artykułu dyskusyjnego p. I. Langfusa pt. „Księgowanie zaginięcia i kradzieży towarów“ nadmienić jednakże należy, iż jeden moment opisanego w tym artykule sposobu księgowania budzi pewne zastrzeżenia ze względów zasadniczych.

Jak wynika z ustępu trzeciego części II artykułu, autor radzi nie dokonywać żadnych księgowań u nabywcy w wypadku zaginięcia ubezpieczonego towaru (wysłanego na ryzyko tegoż nabywcy), utrzymując, że „saldo debetowe na Rku Towarów drodze w dostatecznie uwydatnia powstałą lukę“.

Takie ujęcie tej kwestii należy uznać za nieszczególnie trafne z uwagi na to, że:

a) wiadomość o zaginięciu towaru w drodze stanowi dla danego nabywcy zaszłość natury gospodarczej (zmiana w rozporządzalnych zapasach towarowych a takimi przecież mogą być nawet towary w drodze) i dlatego fakt taki (stwierdzony przez otrzymanie odnośnej wiadomości) należy bezwzględnie uwidocznić w księgach,

b) Rk Towarów w drodze jest rachunkiem przejściowym, pomocniczym, tworzonym jedynie dla pewnego ewidencjonalnego porządku, nie do pomyślenia przeto jest jakakolwiek koncepcja buchalteryjna zasadzająca się na utrzymaniu wpisu na tym rachunku już po ustaniu okoliczności, które wpis ten spowodowały (okolicznością taką jest dla nabywcy otrzymanie zawiadomienia o wysłanym mu towarze, a okoliczność ta mija z chwilą otrzymania zawiadomienia o jego zaginięciu).

Z powyższych względów byłoby bardziej wskazane, by nabywca w danym wypadku uznał Rk „Towarów w drodze“ obciążając rk „Strat i Zysków“ (podobnie jak to autor proponuje w wypadku zaginięcia przesyłki nieubezpieczonej).

Ch. Mendelsohn
Siemiatycze

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

111.

BILANS OTWARCIA.

Jeżeli do dnia badania ksiąg sporządzenie bilansu nie nastąpiło z ważnych przyczyn, władza wymiarowa winna udzielić płatnikowi stosownego terminu do jego sporządzenia.

Ciężar udowodnienia opieszałości płatnika spoczywa w tym wypadku na władzy wymiarowej.

Tylko przy założeniu przedsiębiorstwa bilans otwarcia winien być sporządzony już w chwili rozpoczęcia czynności handlowych.

Natomiast w przedsiębiorstwach już czynnych bilans otwarcia dla nowego okresu, tak jak bilans zamknięcia, na którym jest bilans otwarcia oparty, może być sporządzony w pewien czas po upływie poprzedniego roku operacyjnego — nie później jednak niż do końca nowego roku operacyjnego.

Sporządzenie inwentarza na koniec roku operacyjnego nie może się przeciągnąć poza koniec następnego roku operacyjngo.

Bilans otwarcia — jako istotne ogniwo w łańcuchu ciągłości rachunkowej i instrument kontroli, czy przy księgowaniu w nowym okresie gospodarczym przyjęto za punkt wyjścia poszczególne salda zgodnie z pozycjami bilansu zamknięcia okresu poprzedniego — jest jednym ze środków stwierdzenia prawidłowości danej rachunkowości kupieckiej.

NTA, 12 stycznia 1938, l. rej. 6248/35.

Z uzasadnienia. Co się tyczy *kwestii niesporządzenia w dniu badania ksiąg bilansu zamknięcia za rok 1932,* to jak to Trybunał w wyroku z 4 listopada 1936 L. Rej. 3727/34 (Zb. Nr. 1243/S) orzekł i uzasadnił, *władza winna wyznaczyć stosowny termin do wykończenia bilansu zamknięcia, jeżeli do dnia badania ksiąg zamknięcie bilansu nie nastąpiło z ważnych przyczyn.* Na motywy tego wyroku powołuje się Trybunał w myśl § 57 swego regulaminu. Ani akta nie wykazują, ani władza nie twierdzi, że w danym wypadku zamknięcie nie nastąpiło wskutek opieszałości skarżącej firmy. *Sam tedy fakt braku bilansu zamknięcia w dniu badania ksiąg i przedłożenia tego bilansu dopiero dnia 25 kwietnia 1933 nie może uzasadniać uznania ksiąg za nieprawidłowe.*

Co się tyczy bilansu otwarcia, to skarga, powołuje się na przepis art. 57 § 1 K. H., który zobowiązuje kupca do sporządzenia bilansu przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa. Aczkolwiek kodeks handlowy w czasie miarodajnym dla sprawy niniejszej nie obowiązywał, to sprawa, o którą chodzi, jest w nim podobnie uregulowana jak w art. 38 i 39 K.H. austr., na których to przepisach opierał się powołany w odpowiedzi na skargę wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z 1 października 1930 L. Rej. 3628/28 (Zb. Nr. 335/S), oraz w ust. 3 § 2 obowiązującego w sprawie niniejszej rozporządzenia Ministra Skarbu 13 kwietnia 1932 poz. 412 Dz. Ust., który głosi, że *przy rozpoczęciu czynności handlowych winien być sporządzony bilans otwarcia.* Teza powołanego wyżej wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego popiera istotnie stanowisko władzy, lecz przeoczyła ona, że motywy mówią o wypadku, gdzie chodzi o *otwarcie* przedsiębiorstwa. W konkretnym atoli wypadku akta nie wskazują na to, aby opodatkowane przedsiębiorstwo było otwarte z początkiem roku 1932. *O ile zaś chodzi o przedsiębiorstwo powstałe dawniej, to zasada ciągłości bilansu*

wymaga, aby bilans otwarcia oparty był na bilansie zamknięcia, którego sporządzenie ściśle na koniec roku operacyjnego nie jest zwyczajnie możliwe. Bilans otwarcia może być tedy zwyczajnie sporządzony dopiero w pewien czas po upływie roku operacyjnego. W żadnym jednak razie nie może to sporządzenie przeciągać się poza koniec roku operacyjnego, którego bilans otwarcia dotyczy, a zatem w konkretnym wypadku poza 31 grudnia 1932. Wynika to z ogólnej zasady porządnego prowadzenia rachunkowości przedsiębiorstwa według systemu podwójnego stosowanego in concreto, która wymaga oparcia wpisów za dany okres na bilansie otwarcia. Bilans otwarcia powinien być tedy sporządzony zaraz po sporządzeniu bilansu zamknięcia, co znowu zależy od sporządzenia inwentarza. Rozumie się samo przez się, że sporządzenie inwentarza na koniec roku poprzedzającego rok operacyjny nie może się przeciągać do czasu po upływie następnego roku. W konkretnym tedy wypadku sporządzenie bilansu otwarcia nie mogło się przeciągać do kwietnia roku 1933. Wprawdzie w odpowiedzi na sprzeciw twierdziła skarżąca firma, że „bilans otwarcia jest każdocześnie możliwy do stwierdzenia", w skardze zaś podnosi, że „bilans otwarcia był faktycznie bilansem zamknięcia za rok 1931", lecz skarżąca nie przeczy ustaleniom protokółu badania ksiąg, że dnia 24 lutego 1933 bilans otwarcia nie był sporządzony, a co zatem idzie, że pozycje jego nie były ujawnione na odpowiednich rachunkach jako pozycje wstępne we właściwym czasie. Nie jest też trafne twierdzenie, uwypuklone na rozprawie, że bilans otwarcia nie ma znaczenia dla prawidłowości ksiąg. Jest on bowiem jednym ze środków stwierdzenia prawidłowości prowadzonej rachunkowości kupieckiej skoro, jak wyżej wypowiedziano, stanowi istotne ogniwo w łańcuchu ciągłości rachunkowej i instrument kontroli, czy przy księgowaniu w nowym okresie gospodarczym przyjęto za punkt wyjścia poszczególne salda zgodnie z pozycjami bilansu zamknięcia okresu poprzedzającego.

Skoro zaś bilans otwarcia na r. 1932 nie został sporządzony nawet do końca tego roku i skoro ta okoliczność w myśl powyższych wywodów wystarczała sama przez się do uznania ksiąg za nieprawidłowe, to skargę należało oddalić jako nieuzasadnioną.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

32.

KOMISJONERZY JAKO PRACOWNICY.

1. Okoliczność, że komisjonerzy firmy nie mają określonego czasu pracy nie wyklucza jeszcze ich zależności od pracodawcy będącej istotną cechą umowy o pracę.

2. Postanowienie umowy, w myśl którego komisjoner jest uprawniony do zajmowania się dowolną pracą zarobkową poza pracą umowną, nie odbiera umowie cechy umowy o pracę.

3. Istotnym momentem dla oceny danego stosunku prawnego jako umowy o pracę jest to, że przedmiotem umowy są wyłącznie szczegółowo określone w umowie czynności, a więc praca jako taka a nie jej wynik.

4. Oświadczenie w piśmie zawierającym umowę o nieistnieniu stosunku służbowego i o handlowym charakterze komisjonera jest bez znaczenia, o charakterze stosunku prawnego decyduje

bowiem treść odnośnej umowy, nie zaś nazwa nadana temu stosunkowi przez strony.

NTA, 30 listopada 1937, l. rej. 3611—3618/36, PUS, 1938, poz. 20.

Z uzasadnienia. Z. U. P. U. w Warszawie uznał obowiązek ubezpieczenia w Zakładzie następujących osób z tytułu zatrudnienia w firmie: „Singer Sewing Machine Company" w charakterze starszych komisjonerów: 1) Z. Z., 2) E. S., 3) B. A., 4) S. G., 5) J. S., 6) J. G., 7) P. G., 8) S. S.

Od orzeczeń Zakładu wniosła firma odwołania do Komisarza Rządu na m. Warszawę, który zarządził przeprowadzenie dochodzeń administracyjnych celem wyjaśnienia charakteru stosunku prawnego, w jakim wyżej wymienieni starsi komisjonerzy pozostają do firmy. Przesłuchany w toku tych dochodzeń świadek L. zeznał m. in., że *sprzedaż* maszyn firmy Singer odbywa się w całej Polsce *przez magazyny własne oraz przez komisjonerów*, którzy sprzedają maszyny, oraz inkasują należności w określonych rejonach, starsi komisjonerzy zaś sprawdzają zdolność kredytową osób, reflektujących na maszyny, ponadto odbierają od komisjonerów zainkasowane pieniądze i wpłacają je do kasy firmy. Świadek ten zeznał, że starsi komisjonerzy otrzymują prowizję od sprzedaży i inkasa swojej grupy komisjonerów, a nie mają stałego uposażenia, nie mają określonej pory wykonywania swoich czynności, w miastach powinni zgłaszać się co dzień rano do magazynu celem przyjmowania od komisjonerów gotówki, umów sprzedaży i wzajemnego porozumienia się, a raz w tygodniu składają sprawozdania na specjalnym formularzu — żadnych zaś czynności biurowych nie wykonywują. Wreszcie, jak zeznał powyższy świadek, — umowy ze starszymi komisjonerami zezwalają im na inne zarobkowanie z wyjątkiem sprzedaży maszyn firm konkurencyjnych.

W dotyczących aktach administracyjnych znajduje się odnośny formularz umowny, według którego do czynności starszych komisjonerów w wymienionej wyżej firmie należy m. in.: 1) badanie zdolności kredytowej osób zamawiających maszyny do szycia, oraz dokumentów sprzedaży i zapisywanie tych badań na właściwych formularzach, 2) samodzielne sprawdzanie w miarę potrzeby wpłat ratalnych i zgodności wyciągów komisjonerów ze stanem kont, monitowanie klientów zalegających z ratami itp., 3) przekazywanie na rzecz firmy dziennych wpływów inkasowanych przez komisjonerów, 4) składanie firmie tygodniowych dokładnych sprawozdań ze swoich czynności i czynności komisjonerów o wymaganej przez firmę treści i formie. Zarazem w formularzu powyższym (pkt. 5) zaznaczono, że starsi komisjonerzy przy wykonywaniu swoich czynności mają się stosować do istniejącej organizacji przedsiębiorstwa i wymagań zmierzających do racjonalnej i celowej działalności komisjonerów. Wreszcie w pkt. 12) formularza znajduje się „stwierdzenie", że pomiędzy odnośnym starszym komisjonerem, a firmą nie ma żadnego stosunku służbowego, wobec czego strony mogą swój stosunek handlowy rozwiązać bez wypowiedzenia i bez odszkodowania.

Wymienionych wyżej odwołań firmy od orzeczeń Zakładu Komisarz Rządu na m. Warszawę nie uwzględnił, a to decyzjami z 24 stycznia 1936 roku nr SU. II. 2269, 1181, 1316, 1189, 1697, 431 i 2926. W uzasadnieniu tych decyzyj *podał Komisarz Rządu m. in., że czynności starszych komisjonerów „mają wyraźne cechy świadczenia usług, a nie wyniku pracy"*, a przeto stosunek między starszymi komisjonerami a firmą nie może być uznany za stosunek istniejący między samodzielnym kupcem, albo agentem handlowym, a firmą, lecz jest to stosunek pracy zależnej, świadczonej przez pracownika wobec pracodawcy. O zależności tej pracy świadczy tak ścisłe wyliczenie w umowie czynności, które obowiązani są wykonywać, jak i obowiązek, w tejże umowie

zastrzeżony, co do stosowania się „do istniejącej organizacji przedsiębiorstwa". Wobec tego okoliczność, że poza ściśle oznaczonymi godzinami, w których starsi komisjonerzy, jako personel firmy, obowiązani są do stawiania się w lokalu firmy, mogą oni rozporządzać dowolnie swoim czasem,—nie dowodzi braku skrępowania ich stosunkiem służbowym do firmy. Również nie dowodzi tego wynagrodzenie prowizyjne, a to ze względu na art. 11 i 12 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, okoliczność zaś, że w umowie zastrzeżono, iż między stronami nie powstaje z tytułu tej umowy stosunek służbowy, jest bez znaczenia, gdyż o charakterze stosunku między stronami decyduje treść umowy i charakter umówionych świadczeń, a nie nazwa, przez strony temu stosunkowi nadana.

Od powyższych decyzyj Komisarza Rządu wniosła firma odwołania do Ministerstwa Opieki Społecznej, które orzeczeniami z 31 marca 1936 r. nr Uo. 1/154—6 (Z.), 1/112—6 (S.), 1/108—6 (A.), 1/109—6 (G.), 1/105—6 (S), 1/149—6 (G.), 1/111—6 (G.) i 1/150—6 (S.) *odwołań tych nie uwzględniło i wspomniane decyzje z motywów w nich przytoczonych zatwierdziło.* Zarazem zaznaczyło Ministerstwo w związku z wywodami odwołań, że fakt skrępowania starszych komisjonerów co do czasu i sposobu wykonywania pracy dla firmy stwierdzają punkty 3, 4 i 5 wzoru umowy między firmą a starszymi komisjonerami, świadczenie zaś przez nich nie wyników samodzielnej działalności handlowej, lecz trwałych usług dla pracodawcy wynika z punktów 1 i 2 tej umowy.

Na powyższe orzeczenia wniosła wymieniona wyżej firma skargi do N. T. A.

W skargach powyższych firma zakwestionowała ustalenie, że wymienieni wyżej starsi komisjonerzy byli pracownikami zatrudnionymi u niej na podstawie umowy o pracę.

Trybunał po myśli art. 79 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 27 października 1932 r. o N. T. A. (poz. 806 Dz. Ust.) postanowił wszystkie powyższe sprawy, tj ze skarg do L. Rej. 3611/36 — 3618/36 jako będące ze sobą w związku, rozpatrzyć w łącznym postępowaniu, przy czym rozważył co następuje:

Według art. 2 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (poz. 911 Dz. Ust.) obowiązkowi unormowanego nim ubezpieczenia podlegają pracownicy umysłowi, którzy obok posiadania dalszych w art. 2 wymienionych warunków są *zatrudnieni* u innych osób fizycznych lub prawnych, bez względu na okres trwania tego zatrudnienia, oraz na wysokość wynagrodzenia za świadczone usługi. Przewidziane w tym przepisie zatrudnienie u osoby innej oznacza, jak to już Trybunał wyjaśnił w wyroku z 13 kwietnia 1937 r. L. Rej. 417/35 — poza wypadkami pracy na podstawie nominacji, pracę opartą na porozumieniu stron, mającym cechy umowy o pracę, z tym jednak, że praca ta nie musi być odpłatną. Do istoty umowy tej zaś należy, że przedmiotem jej jest praca jako taka, że zatem pracodawcy służy prawo domagania się wykonywania jej przez pracownika i wydawania mu poleceń co do rodzaju i sposobu wykonywania pracy, — w następstwie czego pracownik jest zależny od pracodawcy i w zakresie wykonywania obowiązków umownych pracodawcy podporządkowany.

W danym wypadku stanęło pozwane Ministerstwo na stanowisku, że wymienieni starsi komisjonerzy podlegali obowiązkowi ubezpieczenia jako zatrudnieni w powodowej firmie na podstawie umowy o pracę. Ustalenie to oparte zostało na zeznaniach świadka, stwierdzających zakres i rodzaj czynności starszych komisjonerów, oraz na treści formularza umownego nr 391.1000.XII.30, określającego obowiązki objęte odnośną umową.

Z dowodów tych wynika rzeczywiście, że odnośne postanowienia umowne na-

kładają na starszych komisjonerów *obowiązek stałego wykonywania dla firmy za wynagrodzeniem prowizyjnym szeregu czynności, których wykonywania może się firma od nich domagać,* a więc postanowienia te określają rodzaj i sposób pracy jako takiej, pełnionej dla firmy za wynagrodzeniem (art. 441 Kodeksu zobowiązań). Zaznaczyć przy tym należy, że wbrew wywodom skarg *postanowienia umowne bynajmniej nie wskazują, by przedmiotem umowy miały być rezultaty działalności starszych komisjonerów, a nie ich praca dla firmy.* Okoliczność zaś, iż *wynagrodzenie* pobierane przez starszych komisjonerów *stanowi prowizję* od finansowych wpływów z odnośnych transakcyj — co zdaniem skarżącej firmy wskazywać ma na ponoszenie przez nich gospodarczego ryzyka swej działalności i na brak znamion umowy o pracę, — *nie pozbawia odnośnej umowy tych znamion,* już bowiem z przepisów art. 11 i 12 powołanego wyżej rozporządzenia i z postanowień rozporządzenia Prezydenta R. P. z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (poz. 323 Dz. Ust. — art. 12 ust. 2 art. 16 ust. 1) wynika, że pobieranie wynagrodzenia w formie prowizji nie odbiera jeszcze danej osobie charakteru pracownika zatrudnionego na podstawie umowy o pracę.

W związku z wywodami skarżącej firmy, że ani obowiązek wpłacania zainkasowanych kwot do kasy firmy, ani składanie sprawozdań z działalności, ani też obowiązek stosowania się do organizacji firmy nie mogą być poczytywane za wyraz „zależności służbowej" starszych komisjonerów, zauważyć należy, że pozwana władza bynajmniej nie stanęła na stanowisku, by poszczególne z wymienionych wyżej czynności miały dowodzić istnienia w danym wypadku umowy o pracę — a natomiast pozwana władza oparła odnośne ustalenie o istnieniu umowy o pracę na ocenie całokształtu postanowień umownych (pkt. 1 — 5) określających obowiązki starszych komisjonerów wobec firmy. Ponadto zauważyć należy, że *okoliczność, iż starsi komisjonerzy nie mają określonej pory pracy, nie wyklucza jeszcze — wbrew wywodom skargi — zależności ich od pracodawcy, będącej istotną cechą umowy o pracę. Nie odbiera też odnośnemu stosunkowi prawnemu charakteru umowy o pracę okoliczność, że odnośne umowy zezwalają starszym komisjonerom na zajmowanie się dowolną pracą zarobkową,* prócz sprzedaży maszyn do szycia innej marki, — zezwolenie takie bowiem, jak to wynika z art. 9 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 16 marca 1928 r. (poz. 323 Dz. Ust.), jest wyraźnie ustawowo przewidziane właśnie dla umów o pracę pracowników umysłowych. *Istotnym zaś momentem dla oceny odnośnego stosunku prawnego jest to, że przedmiotem umowy między firmą a starszymi komisjonerami są wyłącznie szczegółowo określone czynności, a więc praca jako taka na rzecz firmy,* — do której stałego wykonywania są starsi komisjonerzy wobec firmy zobowiązani i której wykonywania firma może od nich żądać, i w tym właśnie przejawia się zależność ich jako pracowników od firmy jako pracodawcy.

Wreszcie zaznaczyć też należy, że *oświadczenie* w odnośnym formularzu umowy (pkt. 12) *o braku «stosunku służbowego»* w danym wypadku i o handlowym charakterze umowy, *pozbawione jest znaczenia prawnego,* o charakterze stosunku prawnego decyduje bowiem — jak to już zostało zaznaczone w decyzji Komisarza Rządu — treść odnośnej umowy, nie zaś nazwa nadana temu stosunkowi przez strony.

Otóż, gdy pozwana władza biorąc pod uwagę rodzaj i zakres odnośnych czynności, oraz sposób działalności starszych komisjonerów dla firmy, doszła do przekonania, że starsi komisjonerzy są w stosunku do niej pracownikami, zatrudnionymi na podstawie umów o pracę, — to w tym stanowisku pozwanej władzy nie mógł się Trybunał dopatrzyć sprzeczności z aktami, ani dowolności.

Kierując się tymi rozważaniami Trybunał oddalił skargi, jako nieuzasadnione

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 27 STYCZNIA 1938 R. L. D. V. 467/3/38

w sprawie obowiązku w podatku od lokali, przypadających od żydowskich łaźni rytualnych.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 3 z 1938 r., poz. 85)

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 24 listopada 1937 r. l. rej. 2090/35.

— — — — — — — — — — —

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył co następuje:

Zaskarżone orzeczenie nie uwzględnia roszczenia skarżącej o zwolnienie łaźni od podatku z mocy art. 3 pkt 3 ustawy z 2 sierpnia 1926 r. poz. 550 Dz. Ust. z tego powodu, że dochodzenia stwierdziły, iż łaźnia jest prowadzona wyłącznie dla celów zarobkowych.

Skarga podtrzymuje zarzut odwołania, że łaźnia, jako łaźnia rytualna, stanowi instytucję wyznaniową, o jakiej jest mowa w art. 3 pkt 3 powołanej ustawy, i że wobec tego w myśl wymienionego przepisu jest ona wolna od podatku od lokali.

W szczególności skarga, przyznając, że za korzystanie z łaźni są „od ludzi zamożniejszych" pobierane opłaty, stoi na stanowisku, że wobec przepisów o organizacji gmin żydowskich te okoliczności nie pozbawiają łaźni charakteru instytucji wyznaniowej, przy czym skarga podkreśla, że budżet łaźni jest deficytowy.

Według art. 48 przepisów o organizacji gmin wyznaniowych żydowskich, ogłoszonych rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 5 kwietnia 1928 r. poz. 500 Dz. Ust., a objętych załącznikiem do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 października 1927 r., z późniejszymi zmianami, wymienione gminy mogą na pokrycie swych potrzeb pobierać od członków żydowskiego związku religijnego przymusowe składki i opłaty. Z drugiej strony według art. 3 tychże przepisów utrzymywanie kąpieli rytualnych wchodzi w zakres zadań religijnych gminy. Z zestawienia zatem tych przepisów wynika, że istotnie samo pobieranie opłat za używanie kąpieli rytualnych, jako zasadniczo dopuszczone przez ustawę, nie dyskwalifikuje jeszcze łaźni rytualnej jako instytucji wyznaniowej.

Jednakże według wyżej wymienionych przepisów, kąpiele utrzymywane przez gminę żydowską są wtedy instytucją wyznaniową, gdy służą one do zaspokojenia potrzeb religijnych członków gminy (art. 1), przy czym stosownie do zacytowanego wyżej tekstu art. 48 składki i opłaty mogą być pobierane przez gminę wyłącznie od członków żydowskiego związku religijnego tj. Żydów. Natomiast zawarte w sprawie dane dochodzenia, na które powołuje się zaskarżone orzeczenie, stwierdzają, że z łaźni, o którą chodzi w sprawie, korzysta całe miasto bez względu na wyznanie za dosyć wysokimi opłatami (1,50 zł). Taka atoli eksploatacja łaźni organizacyjnie nie odpowiada pojęciu kąpieli rytualnych, jako instytucji służącej potrzebom religijnym żydowskiego jedynie wyznania. Jak to zaś Nawyższy Trybunał Administracyjny orzekł już i uzasadnił w wyroku swoim z dnia 7 kwietnia 1930 r. L. Rej. 1779/28 o charakterze kąpieli jako żydowskiej instytucji wyznaniowej decyduje okoliczność, czy mają one charakter „ściśle rytualny". W niniejszej też sprawie Trybunał uznał za słuszne utrzymać to stanowisko. Jeżeli bowiem rozważany przepis art. 3 p. 3 mówi o instytucjach dobroczynnych, wy-

znaniowych itd., nie określając tych pojęć bliżej, to należy przyjąć, że łączy on je z cechami, które same przez się określają odnośny charakter instytucji w sposób wyraźny i jednolity. Przepis ten nie obejmuje zatem takich instytucyj, które równorzędnie z celami wyznaniowymi uprawiają i cele, nie mające nic wspólnego z religią. Pozwana władza słusznie przeto nie zastosowała w danym przypadku zwolnienia podatkowego, przewidzianego dla takich instytucyj w art. 3 pkt 3 ustawy z 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali.

— — — — — — — — — — —

Wszystkim izbom skarbowym i wszystkim urzędom skarbowym udziela się do wiadomości z nadmieniem, że treść przepisu art. 3 p. 3 ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. z r. 1934 Nr 76, poz. 718) co do przywileju podatkowego lokali, zajmowanych przez instytucje wyznaniowe, pokrywa się z przepisem art. 2 p. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 505).

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr J. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 3 LUTEGO 1938 R. Nr. D. III. 17288/4/37

o poborze podatku gruntowego przez gminy.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 4 z 1938 r., poz. 96)

Dążąc do wprowadzenia jak najdalej idących uproszczeń w dziedzinie poboru podatku gruntowego, Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych zarządza, co następuje:

I. Z nadesłanych przez Izby Skarbowe sprawozdań wynika, że wykonanie postanowień, zawartych w części IX okólnika z dnia 4 września 1937 r. L. D. III. 9985/4/37 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 23 poz. 756) napotyka w praktyce na poważne trudności. Stwierdzono mianowicie podczas przeprowadzanych badań, że niektóre gminy nie prowadziły w ogóle w latach ubiegłych ksiąg bierczych podatku gruntowego, w większości zaś gmin rachunkowość podatku gruntowego znajduje się w stanie dużego zaniedbania. Stwierdzono ponadto, że również księgi biercze prowadzone w kasach Urzędów Skarbowych nie odtwarzają prawidłowego stanu rzeczy; przypadające bowiem należności księgowane były niekiedy na kontach jednostek zbiorowych tak, że powodowały powstanie niewłaściwych nadpłat na jednych kontach, na innych zaś kontach jednostek zbiorowych, w których dani płatnicy byli również uczestnikami podatku, stale figurowały zaległości.

W tym stanie rzeczy zachodzi potrzeba zmiany udzielonych dotychczas wytycznych w drodze nadania części IX okólnika z dnia 4 września 1937 r. L. D. III. 9985/4/37 z wyłączeniem 2-ch ostatnich ustępów tej części okólnika, następującego brzmienia:

„IX. O ile przy uzgadnianiu w myśl postanowień punktu (2) § 97 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 31 marca 1937 r. o wymiarze i poborze państwowego podatku gruntowego (Dz. Urz. Min. Sk. 12 poz. 393) poszczególnych kont zbiorczych księgi bierczej podatku gruntowego w urzędzie skarbowym z zamknięciami ksiąg bierczych, prowadzonych przez zarządy odnośnych gmin, stwierdzone zostaną w sumach zaległości na dzień 1.IV 1937 r. różnice, a dokładne wyjaśnienie przyczyn powstania różnic okaże się zbyt uciążliwym, powinny kasy urzędów skarbowych zastosować następujący tryb postępowania:

A. a) gdy suma zaległości ustalona przez kasę Urzędu Skarbowego **okaże się**

mniejszą, nim suma zaległości ustalona na podstawie księgi bierczej prowadzonej przez gminę, wówczas różnicę przypisze kasa urzędu skarbowego w księdze bierczej A na koncie zbiorczym danej gminy, zaś gmina ta w swych księgach nie przeprowadza żadnych sprostowań.

b) gdy suma zaległości ustalona przez kasę urzędu skarbowego **okaże się większa** niż suma zaległości ustalona na podstawie zaległości ustalona na podstawie księgi bierczej prowadzonej przez gminę — wykazana przez gminę w księdze bierczej „B" zaległość na 1.IV 1937 r. powinna być zwiększona o wynikającą różnicę, przy czym różnica ta w księdze bierczej „B" wykazana być winna pod osobną pozycją. Wyrównanie tej pozycji nastąpi w sposób opisany pod B. 2x. i B. 2y.

B. W przypadkach istnienia w księgach kasy urzędu skarbowego niewyjaśnionych nadpłat w podatku gruntowym na kontach jednostek zbiorowych, likwidację tych nadpłat powinna kasa przeprowadzić w sposób następujący.

1) gdy zaległość podatku gruntowego, ustalona przez kasę urzędu skarbowego okaże się **zgodną z ogólną zaległością, ustaloną przez gminę bądź też niższą od tej ostatniej (p. A. a),** figurująca w księgach kasy ogólna suma nadpłat w podatku gruntowym na kontach jednostek zbiorowych, wchodzących w skład danej gminy powinna być przerachowana na dz. 5 § 11 budżetu dochodów Mniisterstwa Skarbu,

2) gdy zaległość podatku gruntowego ustalona przez kasę okaże się **większą niż zaległość ustalona przez gminę i różnica została wykazana w księdze bierczej gminy „B"** pod osobną pozycją (p. A. b) powinna kasa zastosować następujący tryb postępowania:

x) o ile sumy nadpłat przewyższają sumę wymienionej wyżej pod B. 2) **różnicy,** powinna kasa przelać na pokrycie tej różnicy tylko część nadpłat w wysokości tej róznicy, pozostałą zaś część nadpłat przelać na dz. 5 § 11 budżetu dochodów Ministerstwa Sk[illegible]u,

y) o ile natomiast suma nadpłat nie wystarcza na pokrycie omawianej pod B. 2) **różnicy,** powinna kasa przelać całkowitą sumę nadpłat na poczet różnicy, niepokryta zaś jej część podlega odpisaniu przez Urząd Skarbowy.

Powyżej opisany pod B 2x i B 2y sposób wyrównania różnic nie ma zastosowania, gdy różnica powstała wskutek pobrania przez gminę w okresie od 1.4 1933 r. podatku gruntowego, i nie wpłacenie go do kasy urzędu skarbowego. W tych przypadkach należność podlega uiszczeniu przez gminę w gotówce na warunkach ustalonych w art. 2 ust. (2) Dekretu Prezydenta R. P. z dnia 3 listopada 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 564).

Opisane wyżej sposoby księgowania należy przeprowadzić z końcem bieżącego okresu budżetowego. W razie wszczęcia przez gminę egzekucji co do zaległości w podatku gruntowym, która została już uiszczona bądź do kasy urzędu skarbowego, lecz nie zostało odkontowana w księgach gminy, bądź bezpośrednio do gminy, na co płatnik posiada pokwitowania, bądź też wpłatę stwierdzono na podstawie innych materiałów rachunkowo-kasowych, zaległości tego rodzaju mają być umorzone oraz odpisane pod datą 31 marca 1938 r. z konta zbiorczego danej gminy, w księdze bierczej A przez kasę urzędu skarbowego, jak również odpisane przez gminę z konta danego płatnika w księdze bierczej B".

II. W dekadowym obrachunku wpływów podatku gruntowego (§ 105 rozporządzenia) mają gminy obowiązek wykazywać, ile wpłynęło na zaległości wg. poszczególnych lat podatkowych oraz ile na należności bieżące. Takie uregulowanie sprawy miało umożliwić kontrolę prawidłowości poboru odsetek. Praktyka wykazała obecnie, że jest to trudne do wykonania, gdyż w ogólnych sumach mieszczą się także sumy, od których odsetki nie są pobierane (zaległości do 10 zł), oraz kwoty, od których pobie-

raue są odsetki ulgowe, W tym stanie rzeczy należy utrzymać podział zaległości wg. poszczególnych lat i rat tylko w księgach bierczych gmin i to tylko w stosunku do zaległości powstałych po dniu 30 września 1931 r., zaległości zaś powstałe przed tym terminem mają być wykazywane w ogólnych sumach, gdyż od nich w myśl § 8 rozporządzenia Min. Sk. z dn. 25.XI 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 731) odsetki do dnia 30 września 1933 r. są umorzone.

W związku z tym oraz wobec postanowień części III-ciej niniejszego zarządzenia ulega odpowiedniemu uproszczeniu obrachunek dekadowy dostarczany kasom urzędów skarbowych przez zarządy gmin w myśl postanowień § 105 ust. (2) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1937 r. Wzór nowego obrachunku rozesłany zostanie do izb skarbowych jednocześnie z ogłoszeniem niniejszego zarządzenia w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu.

Wobec powyższego tracą moc obowiązującą:

1) postanowienia p. 5-go okólnika z dnia 15 maja 1937 r. L. D. III. 6936/4/37 (Dz. Urz. Min. Sk. 13, poz. 424).

2) postanowienia okólnika z dnia 7 czerwca 1937 r. L. D. III. 7250/4/37 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 15, poz. 482), a mianowicie:

p. 1-szy, ostatnie zdanie p. 3-go, rozpoczynające się od słów „o ile zaś", pierwszy ustęp p. 5-go oraz ostatnie zdanie drugiego ustępu p. 5-go rozpoczynające się od słów: „1% zaś za wymiar".

W aktualnych postanowieniach p. 3—5 powyższego okólnika przytoczone kolejno pozycje w obrachunku należy dostosować do nowego schematu obrachunku.

3) część VIII okólnika z dnia 4 września 1937 r. L. D. III. 9985/4/37 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 23, poz. 756).

Dane dotyczące zaległości z poszczególnych lat zawierać będzie sprawozdanie gminy o podatku gruntowym, sporządzone w myśl ust. (2) § 108 rozporządzenia.

III. Do dnia 31 marca 1938, w którym upływa termin zawiadomienia uczestników jednostek zbiorowych o wysokości wyznaczonego na 1938 podatku gruntowego, ulg z art. 8 oraz o wysokości dodatku samorządowego (§§ 30 i 31 rozporządzenia) — mają gminy potrącać odszkodowanie za rozkład w sposób dotychczasowy; po tym zaś terminie, tj. od dnia 1 kwietnia 1938 r. gminy zaprzestaną potrącać powyższe odszkodowanie od sum wpłacanych do kas urzędów skarbowych dekadowo, lecz potrącą je z najbliższych wpływów jednorazowo od sumy całego wymiaru I raty podatku płatnej do dnia 30 kwietnia 1938 r. w taki sam sposób potrącą gminy po dniu 15 listopada 1938 r. odszkodowanie od całego wymiaru II raty podatku, jak również stosować będą omawiany tryb postępowania w latach następnych.

O dokonanym potrąceniu wynagrodzenia za rozkład podatku należy oprócz księgowań kasowych umieścić stosowną adnotację na koncie gminy w księdze bierczej.

IV. Do Ministerstwa Skarbu wpływają wnioski zarówno od władz administracji ogólnej, jak i izb skarbowych, aby umożliwić gminom prowadzenie zamiast osobnej księgi bierczej „B" na podatek gruntowy oraz osobnej księgi na podatki (opłaty) samoistne—jednej wspólnej księgi bierczej zarówno na podatek gruntowy, jak na podatek wyrównawczy, opłaty drogowe, oraz świadczenia w naturze. Zainteresowane instytucje motywują celowość zaprowadzenia księgi bierczej zbiorowej względami uproszczenia manipulacji rachunkowej oraz dogodniejszej i szybszej odprawy płatnika, płacącego jednocześnie poza podatkiem gruntowym i inne samoistne podatki (opłaty) samorządowe.

Celem przeprowadzenia próby na tym odcinku pracy Ministerstwo Skarbu nie będzie stawiało przeszkód do zaprowadzenia ksiąg bierczych zbiorowych przez gminy, które wystąpią do Ministerstwa Skarbu za pośrednictwem Urzędów Wojewódzkich

i Izb Skarbowych z odpowiednimi wnioskami, z tym jednak, że zainteresowane gminy zamówią księgi we własnym zakresie działania, oraz, że układ księgi w części obejmującej podatek gruntowy będzie dostosowany do układu księgi bierczej „B", ustalonej przez Ministerstwo Skarbu na podstawie § 96 rozporządzenia z dnia 31 marca 1937 r. o wymiarze i poborze podatku gruntowego.

Do dziennika specjalnego wzór Nr 1 będą gminy wpisywać jedynie uiszczenia dotyczące podatku gruntowego.

V. W myśl postanowień § 105 rozporządzenia sumy pobrane przez gminę tytułem podatku gruntowego w III-ciej dekadzie marca r. b. mają być wpłacone (przelane, przekazane) do kasy urzędu skarbowego w dniu 1 kwietnia r. b. Wpłata powyższych sum będzie odkontowana w księgach bierczych gminy okresu 1937/38; by więc osiągnąć zgodność ksiąg bierczych gminy z księgami kasy za okres 1937/38 zarządza się, aby kasy zapisywały wpłaty zarządów gmin za III dekadę miesiąca marca do osobnych dzienników specjalnych podatku gruntowego, założonych na 5-dniowy okres od 1 do 5 kwietnia. Obroty w tych dziennikach mają być codziennie przenoszone do ogólnego dziennika przychodu pod datą 31 marca 1938 r., wskutek czego ogólny dziennik przychodu ma być zamknięty dopiero dnia 5 kwietnia.

Omawiane wpływy będą zatem odkontowane w księgach bierczych kasy również w okresie 1937/38; tym samym osiągniętą zostanie zgodność obrotów kasowych i odpadnie potrzeba omawiania w sprawozdaniach różnic w uiszczeniach i zaległościach pomiędzy księgami bierczymi gminy i kasy.

Przy tej sposobności Ministerstwo Skarbu komunikuje, że w najbliższym czasie wydane zostanie zarządzenie zarówno w sprawie prowadzenia dzienników specjalnych podatku gruntowego, jak również w sprawie prowadzenia tych dzienników na inne podatki w okresie 1938/39.

Dyrektor Departamentu:
(—) Nowak.

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw RP. Nr 11 z dn. 21 lutego 1938 r.

Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej z dn. 8 stycznia 1938 r. o korzystaniu z urządzeń wodociągowych oraz urządzeń do usuwania nieczystości i wód opadowych (poz. 76).

Dziennik Ustaw RP. Nr 12 z dn. 25 lutego 1938 r.

Rozporządzenia Ministrów — Opieki Społecznej w sprawie zasad obliczania wysokości składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych oraz o warunkach obniżania lub podwyższania tych składek (poz. 73); — Opieki Społecznej w sprawie zmiany sposobu dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń (poz. 84); — Skarbu w sprawie zmiany rozp. o uprawie tytoniu (poz. 86).

Dziennik Ustaw RP. Nr 13 z dn. 1 marca 1938 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie ustalenia stosunku rozp. Prezydenta RP. z dn. 24.10.1934 o konwersji długów roln. do innych ustaw i rozporządzeń (poz. 90).

Dziennik Ustaw RP. Nr 14 z dn. 2 marca 1938 r.

Ustawy — o odroczeniu wyborów radnych miejskich w Łodzi i Poznaniu (poz. 96); — Rozporządzenie Rady Ministrów o obowiązkach i prawach wynikających z odbywania i ukończenia przysposobienia do wojskowej służbv pomocniczej (poz. 99).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 5 z dn. 21 lutego 1938 r.

Okólniki Min. Skarbu — w sprawie zasad prowadzenia dzienników kasowych oraz ewidencji blankietów pokwitowań kasowych; świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych (poz. 124): — w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (poz. 125); — w sprawie ulg w podatku przemysłowym od obrotu dla hurtowych sprzedawców pism periodycznych (poz. 126); — w sprawie stosowania przepisu art. 5 p. 8 ustawy o podatku dochodowym w odniesieniu do osób prawnych z siedzibą za granicą (poz. 127) w sprawie postępowania ze skonfiskowanymi zapalniczkami sporządzonymi ze złota lub srebra (poz. 128).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 6 z dn. 1 marca 1938 r.

Okólniki Min. Skarbu — w sprawie udawadniania obrotów, podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu (poz. 145); — w sprawie stosowania przepisu art. 7 p. 2 ustawy o podatku dochodowym do dochodów ze sprzedaży lasu (poz. 146); — w sprawie odpowiedzialności za podatek dochodowy z tytułu objęcia majątku osoby prawnej (poz. 147); — sprawie przyjmowania protokólarnych zgłoszeń płatników o przyznanie ulg podatkowych (poz. 148); — w sprawie zakładania arkuszy wymiarowych na państwowy podatek przemysłowy od obrotu za 1937 rok podatkowy i państwowy podatek dochodowy za 1938 r. rok podatkowy w związku z nakładem nowych druków (poz. 149).

KALENDARZ PODATKOWY

W marcu 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 marca 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w czasie od 16 do 28 lutego 1938 r.

Do 7 marca 1938 r. — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w lutym 1938 r.

Do 20 marca 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni marca 1938 r.

Do 25 marca 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu lutym 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 1 kwietnia 1938 r. — przedpłata na podatek dochodowy na rok podatkowy 1938 w połowie wysokości, jaka przypada od zeznanego dochodu, przez osoby fizyczne i spadki wakujące prowadzące księgi handlowe (prawidłowe lub uproszczone) lub księgi gospodarcze — o ile uzyskały odroczenie terminu do złożenia zeznania do d. 1 kwietnia 1938 r.

Ponadto płatue są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w marcu 1938 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w marcu 1938 r.

PORADNIA

180. *S. S. i C. B., tartak.*

1. Turbinę wodną w przedsiębiorstwie tartacznym należy uważać za **silnik mechaniczny.** W myśl okólnika Min. Skarbu z d. 26.11.1937 LDV 39640/4/37 w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1938 (OBP, 1937, nr 43, str. 656 i n.) tartaki (rozdz. XIX taryfy) mogą zatrudniać przy fabrykacji ręcznej najwyżej 25 robotników, przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej 15 robotników. W opisanych przez PP. warunkach **nie podlegają** zaliczeniu do maksymalnej ilości robotników decydującej o kategorii świadectwa przemysłowego— pracownicy biurowi, dozorcy i robotnicy rozwożący gotowy produkt. Interesujący PP. przepis rozp. wyk. do ustawy o pod. przem. głosi: „Do robotników w przedsiębiorstwach stałych nie zalicza się robotników, zajętych dostawą do zakładu przemysłowego paliwa, surowców itp. oraz rozwożeniem wytworzonych produktów” (§ 89, ust. 3). Toteż należy w warunkach PP. zaliczyć do robotników cieśli, ślusarzy, „wynosicieli odpadków” itp. oraz robotników zajętych na deskowisku.

2. Stanowisko urzędu skarbowego jest zbyt rygorystyczne. Uzasadnione byłoby jedynie doliczenie nieudowodnionych dokumentami kosztów do zysku. Taka jest praktyka władz wymiarowych.

181. *Księgowy Cz.*

1. Niezależnie od **raportów kasowych,** dotyczących utargu, wpłat i wypłat, należy sporządzać asygnaty kasowe (bloczki) lub zestawienia utargu.

2. Obowiązek powyższy nie jest zależny od osoby właściciela przedsiębiorstwa. Wynika on z zasadniczego wymogu prawidłowej rachunkowości, by każdy wpis był oparty na dokumencie — choćby wewnętrznym. Raporty kasowe mają raczej charakter luźnej księgowości.

3. **Nie ma obowiązku zgłaszania przy zarestrowaniu spółki jawnej wysokości kapitału zakładowego** ani zmian kapitału (por. art. 13 KH i § 53 rozp. wyk. o rej. handl.).

4. Zgodnie z art. 188 § 1 KH, zarząd obowiązany jest prowadzić **księgę udziałów,** do której należy wpisywać imię i nazwisko (firmę) każdego spólnika, adres (siedzibę) oraz ilość i wysokość jego udziałów, tudzież wszelkie zmiany w osobach spólników i posiadaniu udziałów”. Nie ma przepisów co do formy księgi udziałów, można zatem wszystkich spólników zapisać na jednej stronicy.

5. Wynagrodzenie pracowników powinno obciążać rk strat i zysków. Jest obojętne, czy nastąpi to po przez rk pensji, kosztów handlowych czy wreszcie robocizny.

6, Pytanie nie jest zrozumiałe.

7. Wolno przenieść koszty przewozu z rku kosztów handlowych na rk towarów.

8. Księga magazynowa może być prowadzona tylko ilościowo bez wymienienia wartości.

9. Koszt postawienia ścianki dla biura w lokalu fabrycznym winien obciążać rk inwestycyj, zaś koszty remontu i bielenia lokalu—rk remontu lub tp.

10. Jeżeli w danych konkretnych warunkach zakupu uzyskanie rachunków nie jest możliwe, wolno zakup księgować na podstawie dokumentów wewnętrznych.

11. Ob, OBP. 1937 str. 411, odpowiedź pod „Nowy Prenumerator”.

182. *Gorliwy prenumerator nr 1.*

1. **Kosztami przewozu do odbiorcy**

należy obciążyć rk kosztów przewozu i uznać albo Rk kasy, albo Rk ekspedytora lub tp.

W księdze towarowej po stronie rozchodu nie umieszcza się kosztów ekspedycji. Zysk w tej księdze wyprowadzony jest zyskiem brutto bez uwzględnienia kosztów handlowych.

2. W myśl okólnika Min. Skarbu z dn. 21.12.1933 r. LDV 28430/4/33 ze zmianą wprowadzoną okólnikiem z 5.1.1934 LDV 312/4/34, z ulgi określonej w okólniku z 9.3.1932 LDV 3213/4/32 będą korzystały transakcje o minimalnej wadze: w obrocie mąką—2500 kg. w obrocie otrębami—5000 kg.

3. Wyjaśnienie sposobu wypełnienia blankietu zeznaniowego znajdzie Pan na samym blankiecie.

4. W myśl taryfy do ustawy o pod. przem. skup zawodowy jest to nabywanie w celu odprzedaży, między innymi, produktów rolnictwa.

Z tej definicji wynika, że za świadectwem na skup można dokonywać transakcji **wszelkiego rodzaju ziemiopłodami.**

5. Przedsiębiorstwa **skupu zawodowego III i IV kat. prowadzące prawidłowe księgi handlowe płacą zaliczki kwartalne** na podatek od obrotu (25 I, 25 IV, 25 VII i 25 X). Od udzielania informacji władzom skarbowym nie są wolne.

6. Zięć zatrudniony u teścia choćby bez wynagrodzenia nie jest z mocy samego prawa wolny od obowiązku ubezpieczenia w zakresie rozp. o ubezp. prac. umysł., lecz może być zwolniony na własne żądanie (art. 6 pkt. 7), pod warunkiem, że żyje z pracodawcą we wspólnym gospodarstwie domowym. Podlega natomiast ubezpieczeniu na wypadek choroby, od wypadków i choroby zawodowej (wg. ustawy scalenionej).

183. *F. 604. 804.*

W myśl art. 58 § 2 KH **wierzytelności wątpliwe** należy przyjąć według ich wartości prawdopodobnej a **wierzytelności nieściągalne** spisać na straty.

Już więc z przepisu KH wynika, że istnieje podstawa do przyjęcia do inwentarza w kwocie mniejszej od nominalnej tylko **konkretnych wierzytelności. Tworzenie rezerw na straty na dłużnikach w formie potrącenia pewnego procentu od ogólnej kwoty należności, nie jest uzasadnione.**

Warunki spisywań na straty wierzytelności wątpliwych i nieściągalnych omówiliśmy obszernie, przytaczając okólniki i judykaturę w OBP 1937, nr 2, str. 22.

Tworzenie rezerw na ewentualne straty na wierzytelnościach wątpliwych **jest w istocie swojej tworzeniem funduszów rezerwowych.** W myśl zaś art. 21 ust. 2 ustawy o pod. doch. za zyski bilansowe uważa się sumy przeznaczone na utworzenie wszelkiego rodzaju funduszów rezerwowych.

Słusznie więc Urząd Skarbowy doliczył utworzoną przez PP rezerwę do zysku bilansowego.

Okoliczność, że PP. w miarodajnym roku operacyjnym doliczyli rezerwę, utworzoną w poprzednim roku do zysku, jest dla urzędu Skarbowego bez znaczenia. Władza wymiarowa nie jest obowiązana do korygowania zysku bilansowego na korzyść płatnika.

Jednakże doliczenie przez Urząd Skarbowy jest cyfrowo niesłuszne. Mogą jeszcze PP. w trakcie postępowania wymiarowego przed upływem terminu do odwołania skorygować cały bilans i uzyskać zatwierdzenie jego przez walne zgromadzenie,—dalej skorygować zeznanie i żądać wymiaru zgodnie z zeznaniem.

Należy więc nie doliczać rezerwy z 1934 r. i nie potrącać rezerwy 1935 r.

184. *B. L.*

W sprawie sposobu odpisywania całkowitej wartości przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5-iu. znajdą PP. odpowiedź w nr. 1 OBP za r. 1938 str. 14 p. 24 „Neptun".

Skorowidz rzeczowy

Księgowość — bilans otwarcia, termin sporządzenia i konieczność — **O** *) 163 **); — kosztów ekspedycji nie umieszcza się po stronie rozchodu księgi towarowej — **P***) 174; — księgowanie kosztów przewozu towaru do odbiorcy — **P** 174; — księgowanie zaginięcia i kradzieży towarów — 161, 162; — raporty kasowe a asygnaty — **P** 174.
Podatek dochodowy — tworzenie rezerw na straty na dłużnikach — **P** 175.
Podatek gruntowy — pobór przez gminy — **Ok** *) 169.
Podatek od lokali — od żydowskich łaźni rytualnych — **Ok** 168.
Podatek przemysłowy — przedsiębiorstwa skupu zawodowego a zaliczki na podatek od obrotu — **P** 175; — prowadzenie handlu wszelkiego rodzaju ziemiopłodami za jednym świadectwem — **P** 175; — świadectwo — turbina wodna jako silnik mechaniczny — **P** 174; — świadectwo — pojęcie „robotnika" — **P** 174; — transakcje giełdowe, minimalna waga — **P** 175.
Spółka jawna — wysokość kapitału zakładowego a rejestr handlowy — **P** 174.
Spółka z o. o. — księga udziałów — **P** 174.
Ubezpieczenia społeczne — ubezpieczenie zięcia zatrudnionego u teścia — **P** 175.
Umowa o pracę — komisjonerzy jako pracownicy — **O** 164.

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15